

מפגש יהודה ויוסף

אמר רבי יונתן: בשעה שהיו יהודה ויוסף מתוכחין זה עם זה אמרו מלאכי השרת זה לזה בואו נרד למטה ונראה שור וארי מתנגחין זה עם זה. בנוהג שבעולם שור מתירא מפני ארי ועכשיו שור וארי מתנגחין ועומדין והקנאה ביניהן עד שבא משיח לפיכך וסרה קנאת אפרים. (בראשית רבה)

ויגש אליו יהודה וגוי' כתיב "מים עמוקים עצה בלב איש..." לבאר עמוקה מלאה צונן והיו מימיה צוננין ויפין ולא היתה בריה יכולה לשתות הימנה בא אחד וקשר חבל בחבל ונימה בנימה משיחה במשיחה ודלה הימנה ושתה התחילו הכל דולין הימנה ושותין כך לא זו יהודה משיב ליוסף דבר על דבר עד שעמד על לבו (בראשית רבה)

ר' יהודה אומר: הגשה למלחמה (שמואל ב י) "ויגש יואב והעם אשר עמו למלחמה" רבי נחמיה אומר: הגשה לפיוס המד"א (יהושע יד) "ויגשו בני יהודה אל יהושע לפייסו" רבנן אמרי: הגשה לתפלה (מלכים א יח) "ויגש אליהו הנביא ויאמר ה' אלהי...".
ר"א אומר: ...אם למלחמה אני בא אם לפיוס אני בא אם לתפלה אני בא (בראשית רבה)

ידבר נא עבדך יכנסו דברי באזנך - זקינתו של זה על ידי שמשכה פרעה לילה אחת לקה בנגעים הוא וכל ביתו דכתיב (בראשית יב) וינגע ה' את פרעה הזהר שלא ילקה אותו האיש בצרעת. אמו של זה לא מתה אלא מקללתו של אבא... "עם אשר תמצא את אלקיך לא יחיה" הזהר שלא יחול בך קללה אחת... שנים ממנו נכנסו לכרך אחד שלם והחריבוה להלן בשביל נקבה... (בר"ר)

"והחכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר" (קהלת ז) זה חכמתו של יוסף ומה חכמתו של יוסף שלא רצה להלחם עם אחיו אלא כיון שראה עשרה גבורין עומדין לפניו שאחד מהן יכול להחריב עשרה מדינות נזדעזע וחכמתו הצילתו...

מה עשה? ויקח מאתם את שמעון ויאסור אותו מפני שהוא דחפו לבור ועוד פירש אותו מלוי שלא יטלו עליו עצה להרגו. מיד אמר שמעון לאחיו: כך עשיתם ליוסף וכך אתם מבקשין לעשות לי?! אמרו לו: ומה נעשה ימותו אנשי בתינו ברעב!...

באותה שעה שלח יוסף אצל פרעה ואמר ליה שלח לי שבעים גבורים מאצלך שמצאתי לסטים ואני מבקש ליתן עליהם כבלים באותה שעה שלח לו והיו מסתכלין אחי יוסף מה היה מבקש לעשות אמר יוסף לאותן גבורים הכניסו את זה בבית האסורים ותנו כבלים ברגליו כיון שקרבו אצלו צווח בהן כיון ששמעו קולו נפלו על פניהם ונשתברו שיניהם... והיה מנשה בן יוסף יושב לפניהם. א"ל אביו: קום אתה. מיד קם מנשה והכהו מכה אחת הכניסו בבית האסורים ונתן עליו כבל.

אמר שמעון לאחיו: אתם אומרים מכה של מצרים הוא זה אינה אלא של בית אבא.

כיון שראו אחי יוסף שהכניס מנשה את שמעון לבית האסורים ושלח ידו בו ונתן אותו בכבל נפלה אימה עליהם והלכו אצל אביהם עד שהביאו את בנימין והעמידוהו לפני יוסף.

אמר להם יוסף: הזה אחיכם הקטן אשר אמרתם אלי? אמרו לו: הן. אמר ליה יוסף לבנימין: יש לך אשה? א"ל הן. א"ל יש לך בנים? א"ל יש לי עשרה. ומה שמס? א"ל: בלע ובכר ואשבל וגוי. א"ל יוסף: מי שמע שמות כאלה? א"ל: כלם על אחי בן אמי שהיה גדול ממני קראתי להם אלו השמות, בלע שנבלע בין האומות, ובכר שהיה בכור, ואשבל שנשבה, גרה שנעשה גר, ונעמן שהיה נעים, אחי על שם שהיה אחי בן אמי, וראש שהיה ראש וגדול עלי, מופים שהיה יפה ומיפה, וחפים שלא ראה בחופתי ואני לא ראיתי בחופתו, וארד שירד בגולה ושהיו פניו דומה לורד ומיום שגלה יוסף אחי

ירד אבי מעל המטה וישב על גבי קרקע שוכב ולא עוד אלא בשעה שאני רואה את אחי כל אחד ואחד יושב לו אצל אחיו ואני יושב לבדי זולגין עיני דמעות.
באותה שעה נתגלגלו רחמי יוסף עליו שנאמר וימהר יוסף כי נכמרו רחמיו.
א"ר נחמן בר יצחק: באותה שעה זמנם לסעודה היה מבקש להסב לבנימין אצלו...נטל את הגביע והקיש בו, אמר להם...אני רואה שראובן הוא הבכור ויהודה הוא פטיט, הסב ראובן בראש המסובין שוב נטל את הגביע והקיש בו אמר שמעון עלה והסב אצלו שאתה שני לו וכן ללוי וכן ליהודה וכן כלם דרך לידתם, שוב נטל את הגביע והקיש בו אמר להם אני רואה בגביע שכלכם אתם בני אב אחד אבל אביכם נשים הרבה היה לו התחיל קורא לזן ולנפתלי ואמר להן עלו הסיבו עד שהסבו כולם כסדרן דרך לידתן, נשתייר בנימין אמר רואה אני לזה שהיה לו אח ופירש ממנו ואין לו אם ואף אני היה לי אח ופירש ממני ואין לי אם יבא וישב אצלי ישב אצלו...
וישא משאת - הביא מנות בסעודה נתן לכל אחד ואחד מהן מנה שלו נתן לבנימין מנה שלו נטל יוסף מנה שלו ונתנה לבנימין...ונתנום לבנימין נמצאו ביד בנימין חמש מנות (בראשית רבה)

ויגש אליו יהודה... שהיה מדבר אחת קשה ואחת רכה...

כי כמוך כפרעה - כשם שאתה ופרעה גדולים במקומכם כך אנו גדולים במקומנו
אדוני שאל את עבדיו - א"ל מתחילה בעלילה באת עלינו מכמה מדינות ירדו למצרים לשבור אוכל ולא שאלת אחד מהן שמא בתך באנו ליקח או אחותינו אתה סבור לישא אעפ"כ לא כסינו ממך דבר א"ל יוסף: יהודה למה אתה דברך מכל אחיך ואני רואה בגביע שיש באחיך גדולים ממך ואתה פטיט?! א"ל: כל זאת שאתה רואה בשביל הערבות שערבתי אותו. א"ל: מפני מה לא ערבת את אחיך כשמכרתם אותו לישמעאלים בעשרים כסף וצערת את אביך הזקן ואמרת לו טרף טורף יוסף והוא לא חטא לך אבל זה שחטא וגנב הגביע אמור לאביך הלך החבל אחר הדלי.
כיון ששמע יהודה כך צעק ובכה בקול גדול ובמר נפש אמר כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי...מיד אמר יהודה לנפתלי לך וראה כמה שווקים יש במצרים קפץ וחזר אמר ליה שנים עשר. אמר יהודה לאחיו: אני אחריב מהן שלשה וטלו כל אחד אחד ולא נשאר בהם איש אמרו לו אחיו יהודה מצרים אינה כשכם אם אתה מחריב מצרים תחריב את העולם כולו באותה שעה ולא יכול יוסף להתאפק. אמר רבי שמואל בר נחמן: לסכנה גדולה ירד יוסף שאם הרגוהו אחיו אין בריה בעולם מכירו ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי אלא כך אמר יוסף בלבו **מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים...**

א"ל יהודה דין שקר אתה דן אותנו א"ל יוסף אין לך דין שקר כמכירת אחיכם...א"ל יהודה עכשיו אני אצא ואצבע כל שווקים שבמצרי' בדם א"ל יוסף צבעים הייתם מימיכם שצבעתם כתונת אחיכם בדם ואמרתם לאביכם טרף טרף כיון שראה יוסף שהסכימה דעתם להחריב את מצרים אמר יוסף בלבו מוטב שאתודע להן ואל יחריבו את מצרים. אמר להן יוסף לא כך אמרתם שאחיו של זה מת אני קנייתיו אקראנו ויבא אצלכם. התחיל קורא יוסף ב"י בא אצלי יוסף ב"י בא אצלי ודבר עם אחיך שמכרוך והיו נושאים עיניהם בארבע פינות הבית א"ל יוסף למה אתם מסתכלין לכאן ולכאן אני יוסף אחיכם מיד פרחו נשמתן ולא יכלו לענות אותו.
אריי: ווי לנו מיום הדין ווי לנו מיום תוכחה, ומה יוסף כשאמר לאחיו אני יוסף פרחו נשמתן כשעומד הקב"ה לדין...על אחת כמה וכמה (בראשית רבה)